

SAVEZ UDRUŽENJA-UDRUGA IZBJEGLICA,
RASELJENIH LICA I POVRATNIKA U BIH

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

Ul. Mihrivode 29, 71000 Sarajevo, Bosnia-Herzegovina Web site: <http://www.sirlbih.org> E-mail: sirl@bih.net.ba
Tel.+ 387 33 23 96 04 / 23 96 05 Tel/fax : +387 33 27 35 81 Racun: 161-000000-840031 Raiffaisen Bank D.D. BIH

IZVJEŠTAJ O KOLEKTIVNIM CENTRIMA

(Juni 2008)

Nakon obilaska terena od strane monitoring tima u okviru projekta "Monitoring održivog povratka u BiH", Savez udruženja-udruga izbjeglica, raseljenih lica i povratnika u BiH objavljuje sljedeće podatke o kolektivnim centrima u općinama:

OPĆINA BANOVIĆI

- U izbjegličkom naselju "Ježevac" živi 77 porodica sa ukupno 215 članova iz podrinjskih područja. Blizu 160 porodica, odnosno 800-900 lica je u međuvremenu na razne načine riješilo svoja pitanja (povratak, odlazak u zemlje zapadne Evrope, sticanje imovine u FBiH, itd.). U naselju postoji redovno napajanje el.energijom i vodom za koje Vlada TK-a i općina Banovići plaćaju nastale troškove, te obezbjeđuju ogrev. Zbog smanjenja broja djece u "Ježevcu" radi samo jedno kombinovano odjeljenje osnovne škole.
- Na neuslovnoj lokaciji u blizini površinskog kopa udaljeno od grada Banovića, oko 8 km u istoimenom mjestu smješteno je **izbjegličko naselje "Mrdići"**. Prema zabilježenim informacijama u njemu živi 111 osoba u 45 porodica. S obzirom na slične probleme ovog naselja kao i u Ježevcu, te načina finansiranja i održavanja, iznijet ćemo podatak da je od početnog broja **do danas svoja pitanja raseljenih osoba riješilo 80 porodica, odnosno 230-250 njihovih članova.**

OPĆINA BRATUNAC

- Na području općine Bratunac, u Kravici, postoji kolektivni smještaj sa 18 porodica sa ukupno 80 članova domaćinstava. Od toga broja 7 je samaca. Smještaj ne koristi nijedan vid finansijske pomoći. Svi korisnici su u stanju socijalne potrebe. U kolektivu nema niti jedan pozitivno riješen slučaj, a sami finansiraju troškove struje i komunalija. Nemaju kanalizaciju i prijeti opasnost od epidemije.

OPĆINA ČAPLJINA

- **Kolektivni centar Domanovići je primilo 22 porodice.** U centru raspolažu sa strujom, vodom i javnom kuhinjom.
- **U kolektivnom centru Tasovčići ima 117 porodica sa 318 članova domaćinstva.** Od toga su završene 21 kuća sa 45 članova domaćinstva. U izgradnji ili pri završetku su 43 kuće sa 153 člana domaćinstva. Kuće koje čekaju na obnovu su 53 porodice sa 119 članova domaćinstva.

OPĆINA DONJI VAKUF

- **Na području općine postoji jedan kolektivni centar pod nazivom SOLANA,** u ul.Zlatnih ljiljana bb. U kolektivnom centru boravi samo jedna interno raseljena porodica sa dva člana. Kolektivni centar nudi vodu i struju.

OPĆINA DRVAR

- Za područje općine Drvar, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice u BiH je izdvojilo sredstva za obnovu 45 individualnih objekata i 5 zgrada zajedničkog stanovanja. Međutim, postoji **potreba za obnovom 15 objekata zajedničkog stanovanja** na ovom području. Također, u Drvaru u dva objekta, **bivša zgrada Psihijatrije i ZAP stanuje 101 osoba** koje su iz kategorije socijalno ugroženog stanovništva. U kolektivnom centru "Psihijatrija" stanuju Hrvati iz centralnog dijela BiH čija je imovina u prijeratnom mjestu boravka uništena. Radi se o starijim osobama i nezaposlenim kojima je potrebna socijalna pomoć. U zgradi ZAP je smještena 41 porodica (Hrvati) i 7 porodica (Srbi) sa područja općine Drvar čija imovina nije obnovljena. Hrvatske porodice čekaju na obnovu kuća u prijeratnom mjestu boravka.

OPĆINA GORAŽDE

- Na području ove općine ima najviše raseljenih lica u kolektivnim centrima, kao i veliki broj povratnika srpske nacionalnosti. **Kolektivni centri su: 1. Đački dom – 26 porodica, Podhranjen (škola) – 10 porodica, Zgrade Balkan I i Balkan II – 48 porodica, Naselje Belvedere – 32 porodice, Splavište (zgrada) – 26 porodica, Popov Do (barake) – 21 porodica, Zgrada Crvenog križa – 3 porodice.** Osobe koje su smještene u navedenim kolektivnim centrima su veoma lošeg materijalnog stanja jer se uglavom radi o korisnicima socijalne pomoći ili novčanih primanja po osnovu tjelesnog oštećenja i prava na novčanu naknadu za pomoć i njegu drugog lica, ili su nezaposleni iako su radno sposobni. Jednom broju lica koja borave u kolektivnim centrima su obnovljeni stambeni objekti koji se nalaze na području RS, ali isti ne žele napustiti kolektivni centar u kojem borave zbog socijalnih primanja koja imaju u FBiH, a koje ne bi imali u RS ili iz nekih ličnih razloga.

OPĆINA GRADAČAC

- Naselje "Drin" u mjestu Vida izgrađen je nakon rata za potrebe raseljenih osoba iz Posavine. **Od ukupno 65 porodica koliko ih je bilo smješteno 1996.godine do sada je 61 porodica riješila svoje stambeno pitanje**, odnosno vratila se na prijeratna mjesta prebivališta. Danas se u naselju Drin nalaze pored 4 porodice koje nisu riješile pitanje raseljenih osoba od osnivanja centra još 33 druge porodice koje su našle utočište u ovom izbjegličkom naselju. **Ono je trenutno spas za 37 porodica, odnosno 118 njihovih članova. Od tog broja, 9 porodica sa 43 člana su porodice tzv. sfere socijalnih slučajeva.**Namju nikakav vid pomoći od nadležnih institucija vlasti i međunarodnih humanitarnih organizacija.

OPĆINA GRAČANICA

- Na udaljenosti od preko 20 kilometara u sjevernom dijelu gračaničke općine u mjestu Doboravci smješteno je **izbjegličko naselje "Doborovci"**. Izgrađeno je 1993. godine uz pomoć norveške humanitarne organizacije "Norveška narodna pomoć", a prvi prognanici su useljeni 1994. godine. Tada ih je bilo 800, što je bio i maksimalni kapacitet. Međutim, **padom Srebrenice 1995. godine, ukupan broj smještenih u ovom naselju iznosi 1117. osoba smještenih u 48 (5x7-prizemlje+potkrovlje) objekata čija prosječna površina iznosi oko 70 m².** Od oko 250 porodica koje su napustile ovo naselje, njih 70 % je otišlo u SAD i zapadnoevropske zemlje, a od preostalih 30 procenata je napravilo kuće u Federaciji BiH, ili na drugi način riješili stambeno pitanje, a neki su se vratili u mjesta prijeratnog življenja. Općinske vlasti ova naselja koriste za „alternativni“ smještaj raseljenih osoba koje su na drugim lokacijama izgubila mjesto stanovanja, i za smještaj beskućnika(bez određivanja bilo kakvog statusa).**Prema nezvaničnim podacima između 5-7 podrodica još uvijek borave u ovom naselju, a kuće su im napravljene u Podrinju** (razlog: Nedostatak struje i druge infrastrukture, i završetak školske godine),a **onih koji su izgradili kuće u Faderaciji BiH , je 7-9 porodica. U naselje je potpuno ispražnjeno 5 kuća.**

OPĆINA ISTOČNO NOVO SARAJEVO

- U bivšoj kasarni «S.V.Čiča» **trenutno boravi 14 porodica (29 članova)** sa statusom raseljenih osoba bez prava na alternativni smještaj. Porodice žive u veoma teškim uslovima. Šest (6) korisnika prima penziju manju od 190,00 KM, a četiri (4) porodice su korisnici socijalne pomoći. Ostali su tokom rata ostali bez zaposlenja i prijavljeni su Zavodu za zapošljavanje. Svi imaju status raseljenih osoba. Skupština Opštine je na

zadnjoj sjednici ponovno razmatrala status ovih porodica i mogućnost njihovog rješavanja jer je navedeni objekat dodjeljen Bogosloviji i treba ga adaptirati.

- **Zgrada Muzičke škole (kasarna Čiča)** smještena je u Lukavici. U njoj **borave 4 porodice (8 članova)**. Sve porodice su interno raseljena lica bez prijeratne imovine i u centru imaju vodu i struju.
- **Bivša kasarna «S.V.Čiča» - Objekat 57** je nužni smještaj za **5 porodica, odnosno 14 članova**. Od toga su tri porodice interno raseljena lica sa prijeratnom imovinom, a dvije su bez prijeratne privatne imovine. Korisnici ovog nužnog smještaja žive u teškim uslovima. Imaju samo vodu i struju.
- **Baraka u krugu bivše kasarne Čiča** – predstavlja **smještaj za 9 porodica (29 članova)**. Jedna porodica vodi sudski spor oko prijeratne imovine dok 8 porodica je bez prijeratne imovine.
- **Kamponiri – Pavlovac nalazi se u Lukavici**. Predstavlja smještaj za **4 porodice, odnosno 7 članova**. Dvije porodice su bez prijeratne imovine, jedna porodica je sa prijeratnom privatnom imovinom koja je zajednička sa ocem, do je jedna porodica prodala 1/2 kuće.
- **Bivša javna kuhinja u bivšoj kasarni Čiča** – smještena je **1 porodica sa 3 člana**. Imaju vodu i struju.
- Na **Dobrinji IV, nalazi se nužni smještaj-baraka u ul.Nikole Pašića 3**. Broj korisnika ovog smještaja su **tri porodice (10 članova)** koje su prostor dobile od Skupštine opštine Ilidža uz saglasnost da samostalno izmiruju režijske troškove. Baraka je dodjeljena korisnicima kao nužni smještaj i koriste je već nekoliko godina. Uslovi stanovanja su iznimno teški i loši.

OPĆINA KALESIJA

- U općini Kalesija registrovano je jedno (1) **kolektivno naselje u mjestu Jegin lug** sa **ukupno 17 korisnika, odnosno 4 porodice**. Iz ovog kolektivnog centra od osnivanja pa do danas pozitivno je riješeno 36 porodica. Također, na ovom području se nalaze kuće Holandske vlade u naseljima Markovići i Memići centar sa 38 porodica i 199 članova. Ovi korisnici ne koriste nikakav vid pomoći, niti postoji kakav vid finansiranja.

OPĆINA KLADANJ

- **Kolektivni centar «Plane»** nalazi se u Krivajevićima nadomak Stupara, udaljeno 20 km od Kladnja. U centru **boravi 20 porodica odnosno 87 članova**. Od toga, **17 porodica, odnosno 75 osoba** je sa statusom **raseljenih osoba iz Podrinja (Srebrenica, Bratunac, Milići)** i **3 porodice u stanju socijalne potrebe sa područja općine Kladanj, njih oko 10 članova**. Raspolazu sa vodom, strujom i mesdžidom. Od ukupnog broja, 14 porodica (60

članova) je napustilo ovo naselje. Zbog nestašice vode prisutne su svakodnevne dugotrajne redukcije. Troškove struje subvencionira Vlada TK-a (u ljetnom periodu sa 20, a u zimskom sa 25 KM).

OPĆINA KONJIC

- U **kolektivnom centru «Ovčari» smješteno je 6 porodica (14 članova)**. Od toga, 4 porodice su interno raseljena lica sa prijeratnom privatnom imovinom, 1 porodica je interno raseljena bez prijeratne privatne imovine i 1 porodica bez statusa (u stanju socijalne potrebe).

Na području općine **Milići nema kolektivnih centara**.

Na području općine **Odžak nema kolektivnih centara**.

OPĆINA PALE-PODGRAB

- U **kolektivnom centru koji se nalazi u bivšoj zgradi šumarstva smješteno je 11 porodica**. Zbog loše ekonomsko socijalne situacije sve režijske troškove izmiruje resorno ministarstvo RS-a. Uslovi života su zadovoljavajući. **Porodice su raseljena lica sa područja Prače i Ustikoline čija je prijeratna imovina uništena**.

OPĆINA PETROVAC

- U općini postoji **jedan tranzitni centar u kome su smješteni Romi i Kosovari koji žele da idu u treće zemlje**. Broj porodica je teško utvrditi ali ih ima oko 36.

OPĆINA PRIJEDOR

- U ovoj općini postoji **sedam kolektivnih centara (Stara opština Ljubija, MZ Gornja Dragotinja, Kozoruša, MZ «Bozići», Rudnička direkcija, Stadion Ljubija I i Stadion Ljubija II, sa 26 porodica ili 41 lice koje boravi u ovim objektima**. Uglavnom se radi o starijim osobama čija je imovina uništena, a oni su sami u stanju socijalne potrebe.

OPĆINA SANSKI MOST

U ovoj općini ne postoje kolektivni centri.

GRAD SARAJEVO

- Na području Sarajeva postoje **dva kolektivna centra, i to u Gladnom Polju i Hrasnici-bivši samački hotel**. Kolektivni centri funkcionišu uz pomoć Ministarstva za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice KS. Broj korisnika u **Gladnom Polju je 38 porodica odnosno 139 članova, a u Hrasnici 58 porodica ili 103 člana**. U Gladnom Polju su smješteni korisnici koji su interno raseljena lica sa prijeratnom privatnom imovinom (21 porodica sa 72 člana), te lica bez statusa koji su u stanju socijalne potrebe (17 porodica sa 67 članova). U Hrasnici je smješteno od ukupnog broja 40 porodica sa 70 članova koje su interno raseljene sa prijeratnom privatnom imovinom i 18 porodica sa 33 članova su lica bez statusa u stanju socijalne potrebe. **Ovi centri nude usluge javne kuhinje, vodu, struju, čajne kuninje, vešernice.**

OPĆINA SOKOLAC

- Na području opštine Sokolac postoji **kamp «Podromanija» u kojem je smješteno 17 porodica**. Ove prostorije za stanovanje obezbjedilo je Ministarstvo izbjeglih i raseljenih lica RS-a, a režije (struja i voda) izmiruju korisnici. Do kraja 2008.godine bit će uvrštene u CEP projekat.

OPĆINA SREBRENICA

- U općini Srebrenica postoje **dva kolektivna smještaja: naselje “Baratova” i hotel “Domavija”**. U pomenutim smještajima nalazi se **45 porodica sa ukupno 92 člana, i to u naselju “Baratova 23 porodice (50 članova) i u hotelu “Domavija” 22 porodice (42 člana)**. Ovi smještaji funkcionišu uglavnom uz finansijsku pomoć OMI-a Zvornik koji pokriva i ovo područje. Korisnici su uglavnom interno raseljena lica srpske nacionalnosti sa prijeratnom imovinom u općini Srebrenica i skoro su svi u stanju socijalne potrebe. U naselju “Baratova” osim el.energije, korisnicima nedostaju voda i kanalizacioni sistem odvoda otpadnih voda. U cijelom naselju nalazi se samo jedna česma sa pitkom vodom.

OPĆINA SREBRENİK

- U naselju **Špionica** nalazi se istoimeno izbjegličko naselje u kojem **živi 78, odnosno 230 njihovih članova**. Vlada TK-a i općina Srebrenik polovično učestvuju u plaćanju troškova za struju, ogrijev, vodu, odvoz smeća itd. Zabilježen je odlazak značajnog broja, sada već bivših korisnika ovog centra, u zemlje zapadne Evrope i Ameriku. **Preko 60 porodica je iz ovog kolektivnog centra odselilo 1996-2000.godine**. Korisnici su iznijeli problem nemogućnosti apliciranja za izgradnju kuća za lica sa statusom raseljenih osoba koje su taj status ostvarile u međuvremenu sticanjem punoljetstva i osnivanjem porodica. Dakle, s

jedne strane, dobili su status raseljene osobe, a sa druge ne mogu dobiti donaciju za izgradnju kuće zato što je prije rata nisu imali, jer su bili maloljetne osobe. Takvih je značajan broj u ovom, a pretpostavlja se i u drugim izbjegličkim naseljima.

OPĆINA TEŠANJ

- **Kolektivno naselje «Rosulje»** funkcioniše uz finansijsku pomoć Kantona (što se tiče održavanja). U naselju ima 17 porodica, odnosno 40 članova. U centru postoje samo voda i struja dok se za hranu moraju sami snalaziti. U proteklom periodu pozitivno su riješena 2 slučaja korisnika centra.
- **Kolektivno naselje «Vila» Bukva** također finansira Kanton (što se tiče održavanja). Broj korisnika je 29 porodica, odnosno 72 člana. U centru postoje samo voda i struja dok se za hranu moraju sami snalaziti

OPĆINA TUZLA

- Jedno od najvećih izbjegličkih naselja u BiH nalazi se u mjestu **Mihatovići**. Ovo je jedino naselje u kojem osmogodišnju/devetogodišnju školu, a koja se nalazi u okviru kampa, zajedno pohađaju djeca prognanika i domicilnog stanovništva. Zbog oslabljenog interesa donatora izgrađeno obdanište za djecu nije u funkciji. **Tendencija napuštanja centra je smanjena zbog njihovih primjedbi koje se odnose na nedostatak el.energije u naseljima povratka i drugih infrastrukturnih potreba za normalizaciju života**, a zbog čega donatori ne prihvataju obnovu i rekonstrukciju. **Naselje je napustilo oko 1200 lica. Njih 60% otišlo je u SAD i Zapadnu Evropu, a preostalih 40% se vratilo u Podrinje. Danas ukupno 259 porodica sa 783 člana koje čekaju rješenje njihovog prognaničkog statusa.** Postoji riješeno pitanje infrastrukture u naselju. Finansiranje pomaže Vlada TK-a.

OPĆINA VLAZENICA

- Na području općine Vlasenica u **Srednjoškolskom centru nalazi se 15 porodica sa 43 člana, te u naselju Donji Zalukovik 4 porodice sa 7 članova.** Korisnici ovog smještaja imaju obezbjeđenu javnu kuhinju, vodu i struju od strane OMI Vlasenica. Isto tako, općinsko ministarstvo snosi troškove alternativnog smještaja za 129 korisnika.

OPĆINA ZVORNIK

- Na području općine Zvornik postoje **tri (3) kolektivna centra, i to u naselju Karakaj na lokacijama Inžinering, Omladinsko naselje i barake fabrike Glinica "Birač". U barakama fabrike Glinica živi 15 porodica sa 57 članova domaćinstva i svi su lica bez statusa, u stanju socijalne potrebe. U naselju Inžinering ima 19 porodica sa ukupno 29 članova i svi su raseljena lica srpske nacionalnosti sa područja FBiH. U Omladinskom**

naselju nalazi se 16 porodica sa ukupno 33 člana. Od toga 28 raseljenih osoba sa područja FBiH i 5 osoba sa teritorije općine Zvornik.

OPĆINA ŽIVINICE

- U živiničkom gradskom naselju Šarenjak nalazi se **izbjegličko naselje „Karaula“**. U naselju **boravi 97 porodica, odnosno 265 lica**. U razgovoru sa grupom žiteljki koje borave u ovom naselju **došli smo do informacija da oko 30 porodica čeka završetak izgradnje kuća u povratničkim mjestima i na završetak školske godine**. Nekolicina njih je iznijela stavove koji odražavaju mišljenje većine trenutnih žitelja ovog naselje, a to je da ne prihvataju djelimično izgrađene objekte u mjestu življenja i da je njihovo napuštanje uslovljeno i obezbjeđenjem zdravstvenih, obrazovnih i ostalih elementarnih uslova u mjestima povratka. Također su iznijele sumnje u posjete i 'namjere' mnogobrojnih 'donatora', jer su, kako su istakle, u više navrata obmanjivanje lažnim obećanjima, pa i u vjerodostojnost i eventualnih učinaka naših aktivnosti (monitoringa).
- Nedaleko od puta Živinice-Banovići, u **mjestu Višća**, općina Živinice, smješteno je istoimeno izbjegličko naselje sa, prema informacijama Vlade TK-a, odnosno resornog ministarstva **115 porodica, odnosno 293 lica**. Ovaj broj se neznatno razlikuje od stvarnih podataka koji su promjenljivi zbog napuštanja jednih lica i dolaska drugih (sa ili bez statusa raseljenih osoba). Npr. slučaj useljavanja mladića iz Bijeljine, koji je zbog punoljetstva izgubio pravo na Dom za nezbrinutu djecu u Tuzli). Od stanovnika izbjegličkog naselja saznali smo da su među njima podijeljena mišljenja oko povratka.

UKUPNO : 53 kolektivna centra